

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	52-654-01-40
Дата:	13 / 05 / 2026 г.

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА

НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

Г-ЖА МИХАЕЛА ДОЦОВА

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ДОЦОВА,

На основание чл.87, ал.1 от Конституцията на Република България и чл. 70, ал.1, т.1 от Правилника за организация и дейността на Народното събрание, внасяме проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателно - процесуален кодекс, заедно с мотиви към него и предварителна оценка на въздействието.

Молим, законопроекта да бъде представен за разглеждане и обсъждане, съгласно установения ред.

Приложения:

1. Мотиви към законопроекта;
2. Оценка на въздействието

ВНОСИТЕЛИ:

Оргаз Швенов
Маджид Шорджанова
Витанас Ст. Антоанесев
Атанас Славов
Ботимир Ботимир
Навел Попов
Роберт Евачков
Катя Иванова
Александър Семитов

Анна Маритовна Богданова
Зинаида Семёновна
Тимо Пономов
Светлана Анисимовна
Василий Васильевич
Иван Иванович
Константин Васильевич

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Наказателно - процесуален кодекс

(В сила от 29.04.2006 г., обн. ДВ. бр.86 от 28 Октомври 2005г., изм. ДВ. бр.46 от 12 Юни 2007г., изм. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2007г., изм. ДВ. бр.69 от 5 Август 2008г., изм. ДВ. бр.109 от 23 Декември 2008г., изм. ДВ. бр.12 от 13 Февруари 2009г., изм. ДВ. бр.27 от 10 Април 2009г., изм. ДВ. бр.32 от 28 Април 2009г., изм. ДВ. бр.33 от 30 Април 2009г., изм. ДВ. бр.15 от 23 Февруари 2010г., изм. ДВ. бр.32 от 27 Април 2010г., изм. ДВ. бр.101 от 28 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.13 от 11 Февруари 2011г., изм. ДВ. бр.33 от 26 Април 2011г., изм. ДВ. бр.60 от 5 Август 2011г., изм. ДВ. бр.61 от 9 Август 2011г., изм. ДВ. бр.93 от 25 Ноември 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.19 от 6 Март 2012г., изм. ДВ. бр.20 от 9 Март 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.25 от 27 Март 2012г., доп. ДВ. бр.60 от 7 Август 2012г., доп. ДВ. бр.17 от 21 Февруари 2013г., доп. ДВ. бр.52 от 14 Юни 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.70 от 9 Август 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.71 от 13 Август 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.21 от 8 Март 2014г., изм. и доп. ДВ. бр.14 от 20 Февруари 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.24 от 31 Март 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.41 от 5 Юни 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.42 от 9 Юни 2015г., доп. ДВ. бр.60 от 7 Август 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.74 от 26 Септември 2015г., изм. ДВ. бр.79 от 13 Октомври 2015г., изм. ДВ. бр.32 от 22 Април 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.39 от 26 Май 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.62 от 9 Август 2016г., доп. ДВ. бр.81 от 14 Октомври 2016г., доп. ДВ. бр.95 от 29 Ноември 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.63 от 4 Август 2017г., доп. ДВ. бр.101 от 19 Декември 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.7 от 19 Януари 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.44 от 29 Май 2018г., изм. ДВ. бр.87 от 19 Октомври 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.96 от 20 Ноември 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.7 от 22 Януари 2019г., доп. ДВ. бр.16 от 22 Февруари 2019г., доп. ДВ. бр.83 от 22 Октомври 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.98 от 17 Ноември 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.103 от 4 Декември 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.110 от 29 Декември 2020г., изм. ДВ. бр.9 от 2 Февруари 2021г., доп. ДВ. бр.16 от 23 Февруари 2021г., изм. ДВ. бр.20 от 9 Март 2021г., изм. ДВ. бр.41 от 18 Май 2021г., изм. ДВ. бр.80 от 24 Септември 2021г., изм. ДВ. бр.85 от 12 Октомври 2021г., изм. и доп. ДВ. бр.32 от 26 Април 2022г., доп. ДВ. бр.62 от 5 Август 2022г., изм. и доп. ДВ. бр.48 от 2 Юни 2023г., изм. ДВ. бр.69 от 11 Август 2023г., изм. и доп. ДВ. бр.84 от 6 Октомври 2023г., изм. и доп. ДВ. бр.86 от 13 Октомври 2023г., изм. и доп. ДВ. бр.18 от 1 Март 2024г., доп. ДВ. бр.36 от 23 Април 2024г., изм. и доп. ДВ. бр.39 от 1 Май 2024г., изм. и доп. ДВ. бр.61 от 29 Юли 2025г.,

изм. и доп. ДВ. бр.65 от 8 Август 2025г., изм. и доп. ДВ. бр.97 от 14 Ноември 2025г., изм. и доп. ДВ. бр.16 от 10 Февруари 2026г., изм. и доп. ДВ. бр.32 от 1 Април 2026г.)

§ 1. Създава се нов чл. 64а:

„Съдебен контрол върху постановление на прокурор за задържане

Чл. 64а. (1) Задържаното лице може да обжалва законността на постановлението за задържане по реда на чл. 64, ал. 2 пред съответния първоинстанционен съд, незабавно след връчването му.

(2) Жалбата се подава чрез прокурора или директно пред съда. Прокурорът е длъжен да изпрати преписката на съда в срок до 2 часа от получаване на жалбата.

(3) Съдът разглежда жалбата в открито заседание с участието на прокурора, задържания и неговия защитник незабавно след постъпването ѝ.

(4) Съдът се произнася с определение, което се обявява на страните в съдебното заседание и се изпълнява незабавно. Определението на съда е окончателно.“

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 2. Законът влиза в сила в едномесечен срок след обнародването му в „Държавен вестник“.

ВНОСИТЕЛИ:

Сигман Убонаб
Мартин Морганов
Иванка Н. Иванисев
Иванас Савев
Борислав Борислав
Павел Пандо
Добромир Убонаб
Жулия Иванова
Александра Седларова

Анна Маринова Богданова
Емилевски Вульфендер

Тимо Попов

Стефан Антонова

Стефан Вульфендер

Димитр Димитров

Константин Димитров

МОТИВИ

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Наказателно – процесуален кодекс

Предлаганите изменения в Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) имат за цел да гарантират по-висока степен на защита на основните човешки права чрез въвеждане на ефективен и бърз съдебен контрол върху постановленията на прокурора за задържане на лица до 72 часа. Проектът цели привеждане на националното законодателство в пълно съответствие с изискванията на член 5, параграф 3 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи (КЗПЧОС), според която всяко задържано лице трябва да бъде изправено своевременно пред съдия, в изпълнение на генералните мерки на Европейския съд по правата на човека в множество осъдителни решения.

Със законопроекта се предлага създаването на нов чл. 64а, който регламентира изрична процедура по обжалване на законността на прокурорското задържане. Към настоящия момент липсва механизъм за директна съдебна проверка веднага след задържането, което създава риск от необосновано засягане на личната свобода. Чакането на пълния срок от 72 часа, без възможност за по-ранен съдебен преглед, често се счита за нарушение на изискването за „своевременност“. Въвеждането на право на жалба незабавно след връчване на постановлението гарантира, че лишаването от свобода ще бъде предмет на независима съдебна преценка в най-кратки срокове.

По делото „Канджов срещу България“¹ Европейският съд по правата на човека установява нарушение, тъй като жалбоподателят е държан над 3 денонощия под стража по нареждане на прокурор, преди да бъде изправен пред съд. Съдът подчертава, че период от 72 часа без съдебен контрол е прекомерен. В делото „Марин Йосифов срещу България“² се потвърждава липсата на достатъчно установен съдебен механизъм за оспорване на законосъобразността на прокурорското задържане в рамките на неговото времетраене. Тези дела са само част от по-широка група сходни решения на ЕСПЧ, очертаващи системен проблем по отношение на гаранциите срещу произволно задържане у нас.

¹ „Канджов срещу България“, жалба № 68294/01, решение от 6 ноември 2008 г.

² „Марин Йосифов срещу България“, жалба № 5113/11, решение от 13 октомври 2020 г.

Европейският съд по правата на човека не казва, че 72 часа са „незаконни“ сами по себе си, а че е незаконна липсата на съдия, който да потвърди необходимостта от това задържане в най-кратък срок.

С приемането на предлаганите изменения ще се постигне по-високо ниво на правосъдие, ще се минимизира рискът от осъдителни решения срещу България в Европейския съд по правата на човека и ще се укрепи доверието на гражданите в правовия ред.

ВНОСИТЕЛИ:

Урсен Увенов
Надмеса Мурсенови
Илиана Я. Анастаси
Атанас Славов
Ботмари Ботмари
Тавел Попов
Любен Увенов
Урсен Увенов
Александър Селищев
Анна Маринова Бодикова
Стефан Рендеев
Тимо Попов
Стефа Ананова

Учлен Иркутского
Общ. Движ.

Каноник Павел Уланов

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС

1. Основания за законодателна инициатива

Законопроектът има за цел да въведе съдебен контрол върху постановления по чл. 64, ал. 2 и да хармонизира законодателството с европейските правозащитни стандарти.

2. Заинтересовани групи

Заинтересовани от законодателното предложение са множество български граждани, обвиняеми по наказателни производства, съдии, прокурори, защитници и Министерство на правосъдието.

3. Анализ на разходи и ползи

Не се очакват допълнителни административни разходи, тъй като не се правят промени, водещи до такива разходи.

4. Административна тежест и структурни промени

С приемането на законопроекта не се предвижда сливане или закриване на административни структури.

5. Въздействие върху нормативната уредба

Промените в Наказателно – процесуалния кодекс няма да наложат съответни изменения и допълнения в подзаконови нормативни актове.

6. Равно третиране от държавата и балансирано демографско развитие

Предложението не засяга спазването на принципа на равенство съгласно българското законодателство и за равното третиране от държавата на българите и българските граждани, живеещи извън страната.

Не се очакват негативни въздействия на предложението върху балансираното демографско развитие, включително върху темповете на намаляване на броя на населението, динамиката на миграционните потоци и ограничаването на броя на емигриращите българи.

ВНОСИТЕЛИ:

Евгени Стефанов
Надяна Стоянова

Антанас А. Антанасис

Атанас Савов

Бонислав Бонислав

Табел Тонев

Любен Убенов

Мисир Желев

Александер Сентинел -

Анна Маритова Богданова

Емилена Бенедиктова

Тео Тонев

Стефан Иванов

Симон Високовски

Дачко Дачков

Никола Тодор Убенов